

KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
OSNOVNA ŠKOLA

Predmet: TURSKI JEZIK

Sarajevo, avgust 2016. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta Turski jezik.

Članovi Komisije za osnovnu školu:

- 1. Mirsad Turanović, magistar turskog jezika i književnosti, Filozofski fakultet u Sarajevu*
- 2. Amela Čaušević, bachelor turskog jezika i književnosti, Osnovna škola „Edhem Mulabdić“*
- 3. Mirza Ogrić, prof. turskog jezika i književnosti, Međunarodna osnovna škola u Sarajevu*
- 4. Merisa Peljto, prof. arapskog jezika i književnosti i prof. turskog jezika, Osnovna škola „Isa-beg Ishaković“*
- 5. Đenana Kadrić, prof. turskog jezika i književnosti, Osnovna škola „Čengiće Vila 1“*
- 6. Hedija Jusupović, prof. turskog jezika i književnosti i prof. arapskog jezika, Prva osnovna škola – Ilidža*

**Turski jezik – drugi strani jezik, prva godina učenja
(2 časa sedmično 70 časova godišnje)**

PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA OBRADU NOVIH SADRŽAJA	35
PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA UTVRĐIVANJE, PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE ZNAJANJA	35
UKUPNO ČASOVA	70

Cilj nastave turskog jezika u šestom razredu osnovne škole, kao drugog stranog jezika, je razvijanje svijesti o postojanju drugih jezika i mogućnosti komuniciranja na nekom drugom jeziku koji nije naš maternji. Učenje stranog jezika učeniku/učenici treba da olakša razumijevanje drugih i različitih kultura i tradicija i jača motivaciju za učenje stranih jezika. Učenik/učenica treba da se osposobi da na turskom jeziku komunicira na osnovnom nivou o temama iz svog neposrednog okruženja. Učenje stranog jezika treba da podstakne njegovu maštu, radoznalost i kreativnost.

U nastavi turskog jezika u šestom razredu osnovne škole treba težiti dostizanju nivoa **A 1.2** Evropskog okvira za strane jezike u slušanju i razumijevanju i čitanju i razumijevanju, odnosno **A1.1** u govoru i pisanju.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	Učenik/učenica će: <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznavati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči. • Razumjeti ograničen broj riječi i izraza, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice. • Razumjeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke.
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznavati slova i napisane riječi, te kratke rečenice. • Prepoznavati poznate riječi i kratke rečenice i znati ih povezati sa ilustracijama. • Čitati kraće tekstove.
Govor	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilno artikulirati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice. • Davati osnovne informacije o sebi i svom okruženju. • Opisivati u nekoliko rečenica poznatu situaciju služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih shema. • Razmjenjivati sa sagovornicima nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom.
Pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • Primjenjivati osnovna pravila pravopisa i interpunkcije. • Prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kraće rečenice.

Znanje o jeziku	Učenik/učenica će na ovom nivou učenja jezika svjesno stjecati znanje o jeziku, prepoznavati i pravilno upotrebljavati osnovne jezičke elemente.
------------------------	--

Turski jezik VI razred – drugi strani jezik
2 časa sedmično

Nivo	Teme	Funkcije i Sposobnosti	Vještine	Gramatika	Vokabular
<p>Šesti razred</p> <p>Osnovna škola</p> <p>1.godina učenja turskog jezika</p> <p>Prvi stepen početnog znanja</p>	<p>Pozdravljanje i predstavljanje</p> <p>Zanimanja</p> <p>Ljudsko tijelo i zdravlje</p> <p>Moja okolina</p> <p>Škola (školski predmeti i raspored časova)</p> <p>Zemlje i narodi</p> <p>Porodica i njen značaj</p> <p>Svakodnevni život</p>	<p>Učenik/učenica će znati:</p> <p>pozdravljati na formalan ili neformalan način</p> <p>predstaviti sebe i druge</p> <p>opisivati: ljude i predmete (poznavajući boje i ograničen broj raspoloženja i stanja)</p> <p>locirati ljude i predmete</p> <p>govoriti o svakodnevnim aktivnostima i radnjama</p> <p>koristiti brojeve (Sınıfta kaç öğrenci var?)</p> <p>nabrojati dane u sedmici, mjeseci u godini i godišnja doba</p> <p>izražavati svoje mišljenje opoznatim temama na jednostavan način</p>	<p>RECEPCIJA</p> <p>a) SLUŠANJE I REAGOVANJE:</p> <p>Učenik/učenica će slušati izgovoreni tekst i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr.: imitiranjem nastavnika ili neke popularne ličnosti (npr. iz crtića), gestikuliranjem, glumljenjem, izvršavanjem uputstava, pokazivanjem određenih ilustracija koje se odnose na riječi koje im se usmeno upućuju, crtanjem, bojenjem navedenih predmeta ili osoba navedenim bojama, podvlačenjem ili bojenjem riječi koje im se usmeno upućuju, lijepljenjem slika, redanjem slika itd.</p> <p>2) verbalno, npr.: ponavljanjem riječi koje je izgovorio nastavnik ili koje su čuli sa kasetofona, davanjem kratkih odgovora na pitanja nastavnika ili pitanja koja su čuli sa kasetofona, popunjavanjem praznina riječima odabranim sa zidnih karata na kojima se te riječi nalaze itd.</p> <p>b) ČITANJE I REAGOVANJE:</p> <p>Učenici će prepoznati jednu ili više napisanih</p>	<p>Učenik/učenica će učiti o tome i koristi sljedeće:</p> <p>Alfabet</p> <p>Vokalna harmonija (tvrdi i mehki vokali)</p> <p>Imenice (sufiksi za množinu)</p> <p>Zamjenice (lične, upitne i pokazne)</p> <p>Imperativ (2.lice jednine)</p> <p>Prisvojne zamjenice i sufiksi za izražavanje prisvojnosti u turskom jeziku</p> <p>Predikativi var i yok</p> <p>Pomoćni glagol imek (pozitivni i negativni oblik)</p> <p>Jednačenje suglasnika po zvučnosti</p> <p>Brojevi (glavni i</p>	<p>Učenik/učenica će usvojiti osnovni vokabular koji se odnosina date teme npr:</p> <p>Pozdravljanje i predstavljanje İyi günler! Merhaba! Benim adım ... Senin adın ne? Görüşmek üzere!</p> <p>Zanimanje Polis, öğretmen, hemşire vs.</p> <p>Članovi porodice Annem, babam, erkek kardeşim, kız kardeşim, ablam, dedem, ninem, tezyem, enişte vs.</p> <p>Ljudsko tijelo i zdravlje Baş, kol, göz, meyve, sebze itd</p> <p>Moja okolina İlkbahar, sonbahar, kış, yaz vs.</p> <p>Škola Defter, masa, kalem, kitap, Türkçe, Coğrafya vs.</p> <p>Zemlje i narodi Polonya, Karadağa,</p>

			<p>riječi ili uputa i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr.: gestikuliranjem, glumljenjem (npr. tužan, sretan), pokazivanjem, biranjem ili povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija, crtanjem, pravljenjem ili oblikovanjem stvari, bojenjem ili podvlačenjem samo određenih riječi (npr. onih koje označavaju neku aktivnost, raspoloženje, brojeve itd.), raspoređivanjem ilustracija po određenom redu prema pisanim uputstvima itd.</p> <p>2) verbalno, npr.: davanjem kratkih pisanih ili usmenih odgovora na pitanja, zamjenjivanjem ilustracija u tekstu ponuđenim riječima, povezivanjem riječi u stupcu A sa odgovarajućim ilustracijama u stupcu B, zamjenjivanjem inicijala punim riječima ili popunjavanjem praznina odgovarajućim riječima itd.</p> <p>PRODUKCIJA</p> <p>a) GOVOR: Učenik/učenica će: ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona, učestvovati u razgovoru (pitanja/odgovori) sa</p>	<p>redni)</p> <p>Sinkopa (şehir-şehirim)</p> <p>Pridjevi</p> <p>Derivatni sufiks (li/lı/lu/lü)</p> <p>Padeži (akuzativ, lokativ i instrumental)</p> <p>Glagoli prezent na yor</p> <p>Upitna čestica -mı/-mi/ -mu/-mü</p>	<p>Bosna Hersek, Bošnjak, Türkiye, Türk, Alman vs.</p> <p>Svakodnevni život Telefon görüşmesi vs.</p>
--	--	--	---	--	--

			<p>drugim učenikom/učenicima ili nastavnikom, igrati uloge, recitovati, pjevati i igrati jezične igre, davati uputstva i naredbe</p> <p>b) PISANJE: Učenik/učenica će: prepisivati izolovane riječi, učiti pisati pomoću igara na CD-u, pomoću društvene igre u kojoj se sastavljaju riječi od slova, društvene igre u kojoj se slažu pločice sa slovima jedna na drugu, zamjenjivati inicijale punim riječima, ubacivati, podvlačiti, redati riječi po određenom redoslijedu, od ponuđenih riječi sastavljati kraće rečenice, pisati kratki, jednostavan tekst prema tekstu modelu, samostalno napisati kratki tekst (čestitku, razglednicu)</p>	
--	--	--	--	--

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Šesti razred je početak nove etape u učenju prvog stranog jezika ali i vrijeme započinjanja učenja drugog stranog jezika. S obzirom da učenici imaju iskustvo u učenju prvog stranog jezika, njega svakako treba iskoristiti i u usvajanju novog – drugog stranog jezika.

U savladavanju novog stranog jezika obradit će se veliki broj istih onih tema koje su predviđene u prvim godinama učenja prvog stranog jezika, no pristup istim je različit zbog različitih uzrasta u kojima se počinje sa učenjem prvog odnosno drugog stranog jezika. Na ovom uzrastu učenici dobivaju svjestan uvid u zakonitosti jezika koji uče. Uz razvijanje sve četiri jezičke vještine, mnogo vremena će se morati utrošiti na usvajanje leksike, pravopisa, te gramatike predviđene za ovaj razred. Na svim nivoima učenja stranog jezika neophodna je vizualizacija, u početnoj fazi učenja pogotovo. Dobro osmišljenom vizualizacijom olakšava se proces razumijevanja i zapamćivanja i doprinosi redukciji upotrebe maternjeg jezika na času stranog jezika. Kontinuirano uvježbavanje i sistematiziranje usvojenih znanja također će olakšati njihovo usvajanje. Zbog toga veliki broj časova treba posvetiti upravo uvježbavanju gradiva.

Učenici su na početku učenja novog stranog jezika po pravilu zainteresovani za isti. Nastavnik mora znati iskoristiti tu dobru motivaciju i u njima probuditi želju za daljim učenjem novog jezika. Tome će sigurno doprinijeti i jezičke igre te učenje pjesmica koje će učenici rado zapjevati kakona početku časa tako i pred kraj časa.

Interdisciplinarni sadržaji

Učenici će također učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje koje su stekli učenjem nekih drugih školskih predmeta, npr:

- kroz crtanje, slikanje, ples, oblikovanje itd (Likovna kultura, ples)
- kroz sportove i igre (Tjelesni i zdravstveni odgoj)
- slušanjem i pjevanjem omiljene vrste muzike (Muzička kultura)
- matematika, moja okolina, geografija

Interkulturalne vještine

Učenici će se:

- upoznavati sa kulturom svoje zemlje i učiti da je bolje poštuju i cijene,
- upoznavati se sa nekim osnovnim razlikama između njihove kulture i kulture naroda sa turskog govornog područja (npr. razlike u upotrebi nekih pozdrava u turskom jeziku i u maternjem jeziku učenika, (npr.dobro jutro i dobar dan/Günaydın ve iyi günler),
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče. Ovo može podrazumijevati npr. uzvike güzel! (lijepo!) dikkat et! (pazi!) bak! (gle!) yaşa! (živio!) hej! (hey!) itd.

Učenje kako učiti

Učenici će da:

- razvijaju pozitivan stav prema učenju jezika,
- budu odgovorni i aktivni u situacijama kada se uči jezik,
- koriste ključne metode iz prakse pri radu u parovima ili malim grupama,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Ocjenjuju se usmeni i pismeni odgovori.

Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Svako provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba sprovoditi prema unaprijed utvrđenim i jasnim kriterijumima, uz jasna obrazloženja, insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, motivisanosti i zalaganju učenika. Ovakvo provjeravanje predstavlja istinski oslonac i pomoć učeniku i nastavniku u zajedničkom konstruisanju procesa učenja i ostvarivanja postignuća.

Nastavnik treba da vodi evidenciju o praćenju učenika koja sadrži sve relevantne podatke (ocjene iz pismenih zadataka i testova, praćenje aktivnosti na satu, redovnost i kvalitet izrade domaćih zadataka itd.)

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadatke, u svakom polugodištu po jedna. Njihovo koncipiranje i sadržaj treba osmisliti tako da predstavljaju što obuhvatniji presjek gradiva koje se sa učenicima obrađivalo i uvježbavalo u proteklom periodu.

Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se i kraće provjere znanja putem izrade testova, kontrolnih zadataka ili diktata nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA KOJI MOŽE PREDAVATI NAVEDENI PREDMET U OSNOVNIM ŠKOLAMA.

Uz konsultacije sa saradnicima sa Odsjeka za orijentalnu filologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, radna grupa zauzima stav da nastavu turskog jezika u osnovnim školama mogu izvoditi:

- Magistar turskog jezika i književnosti
- Diplomirani turkolog
- Diplomirani profesor turskog jezika i književnosti
- Bakalaureat/Bachelor turskog jezika i književnosti

Turski jezik - drugi strani jezik, druga godina učenja
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA OBRADU NOVIH SADRŽAJA	36
PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA UTVRĐIVANJE, PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE ZNAJKA	34
UKUPNO ČASOVA	70

Cilj nastave turskog jezika u sedmom razredu osnovne škole, kao drugog stranog jezika, je razvijanje komunikacijskih sposobnosti, omogućiti učenicima uživanje u učenju te ih motivirati na učenje. Izučavanje još jednog stranog jezika treba da pomogne učenicima da pozitivno odgovore na izazove svijeta koji se brzo mijenja. Učenje jezika pruža šanse učenicima da otvorenije prihvataju različitosti, da imaju više poštovanja prema drugima. Nastava i učenje treba da pomogne učenicima da steknu neophodna znanja koja će doprinijeti njihovom ukupnom intelektualnom razvoju. U nastavi turskog jezika kao drugog stranog jezika, u sedmom razredu osnovne škole, treba težiti dostizanju nivoa **A 1.3** Evropskog okvira za strane jezike (funkcionalno početno znanje).

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenik/učenica će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumjeti, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor. • Razumjeti glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama koje sadrže neke nepoznate informacije. • Razumjeti kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija.
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Biti u stanju da razumije kratke, jednostavne tekstove (pisma, kratke vijesti, jednostavna uputstva). • Razumjeti glavne ideje i neke detalje u tekstu koji se sastoji od nekoliko pasusa. • Sporije čitati i malo teže razumjeti čak i relativno kratke odlomke teksta.
Govor	<ul style="list-style-type: none"> • Učestvovati u razgovoru s nastavnikom i drugim učenicima. • Jednostavnim rečenicama izražavati svakodnevne aktivnosti ali uz mnogo primjetnih pauza i grešaka. • Biti u stanju da postave jednostavna pitanja i daju odgovor na njih. • Vladati najosnovnijim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek praviti mnogo osnovnih grešaka.
Pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • Znatinapisati kratke, jednostavne poruke (lična pisma, bilješke) u vezi s svakodnevnim potrebama. • Uz nastavnikovu pomoć pisati kratke tekstove koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena.

	<ul style="list-style-type: none">• Izrađivati jednostavne projekte.
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">• Učenik/učenica će na ovom nivou učenja prepoznati, upotrebljavati i sticati znanja o jeziku.

Turski jezik VII razred – drugi strani jezik
2 časa sedmično

Nivo	Teme	Funkcije i sposobnosti	Vještine	Gramatika	Vokabular
<p>Sedmi razred</p> <p>Osnovna škola</p> <p>Druga godina učenja turskog jezika</p> <p>Funkcionalno osnovno znanje</p>	<p>Raspust</p> <p>Životinjski svijet (domaće i divlje životinje)</p> <p>Život u zdravoj porodici</p> <p>Praznici (vjerski i državni)</p> <p>Zdravlje i zdrava ishrana</p> <p>Svakodnevni život</p>	<p>Učenik/učenica će znati:</p> <p>pitati, pročitati i reći koliko je sati (ne samo pune sate)</p> <p>iskazati mišljenje o nečemu</p> <p>opisati ljude i predmete</p> <p>govoriti o trenutnoj aktivnosti</p> <p>pitati nekoga za zdravlje, poželjeti mu brzo ozdravljenje</p> <p>imenovati institucije u gradu</p> <p>iskazati na najjednostavniji način dopadanje i nedopadanje</p> <p>izviniti se</p> <p>tražiti i nuditi pomoć, jednostavne informacije isl.</p>	<p>RECEPCIJA</p> <p>a) SLUŠANJE I REAGOVANJE:</p> <p>Učenik/učenica će slušati izgovoreni tekst i reagovati:</p> <p>1)neverbalno, npr.: pokazivanjem ili doticanjem predmeta koji se spominje, izvršavanjem uputa i naređenja, zaokruživanjem tačnog odgovora, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim tekstom itd.</p> <p>2)verbalno, npr.: davanjem kratkih odgovora na postavljena pitanja, popunjavanjem rečenica sa ključnim riječima</p> <p>b) ČITANJE I REAGOVANJE:</p> <p>Učenik/učenica će čitati kratke tekstove, u sebi ili naglas i reagovati:</p> <p>1)neverbalno, npr.: traženjem određenih informacija, povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji, podvlačenjem određenih informacija, itd.</p>	<p>Učenik/učenica će učiti, ponavljati i koristiti:</p> <p>I i II genitivna veza</p> <p>Glagolske imenice (-mak/-mek istemek)</p> <p>Padeži (padežni sufiksi) -Dativ -Lokativ -Ablativ -Akuzativ -Istrumental</p> <p>Izražavanje sati (Saat Kaç, Kaçta? Ne Zaman?)</p> <p>Pospozicije -dan/-den sonra -tan/-ten önce -e kadar</p> <p>Derivatni sufiksi -li/-lı/-lu/-lü -siz/-sız/-suz/-süz -lik/-lık/-luk/-lük</p> <p>Glagolski načini -Imperativ</p>	<p>Učenik/učenica će usvojiti samo osnovni vokabular koji se odnosi na date teme npr.:</p> <p>Raspust Topkapı gezisi, Türkiye'nin şehirleri, Mısır Çarşısı'na gitmekistiyorum, kuzey, güney, doğu, batı, sağ, sol, park, cadde, sokak vs.</p> <p>Životinjski svijet Hayvanat bahçesi, evcil ve yabani hayvanlar (inek, tavuk, kuş, aslan, fil) vs.</p> <p>Život u porodici Annemi çok seviyorum. Annem hemşire. Hastalara yardım ediyor. Annem beni arabayla okula götürüyor vs.</p> <p>Praznici Hediye, gösteri, çocuk bayramı, bayramınız kutlu olsun vs.</p> <p>Zdravlje i zdrava ishrana Ne yemek istiyorsun?</p>

		<p>napisati bajramsku i novogodišnju čestitku</p> <p>imenovati određene namirnice</p> <p>izraziti svakodnevne aktivnosti</p>	<p>2)verbalno, npr.: odgovaranjem na postavljena pitanja, biranjem tačnog odgovora, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem praznina zadatim riječima, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu itd.</p> <p>PRODUKCIJA</p> <p>A) GOVOR</p> <p>Učenik/učenica će: učestvovati u kratkom razgovoru s drugima, davati upute i informacije, prepričavati kratke priče, pjevati, recitovati</p> <p>B) PISANJE</p> <p>Učenik/učenica će: konstruisati rečenice od datih elemenata, pisati kraće diktate, popunjavati tabele i jednostavne križaljke, prepričavati kraće tekstove, pisati kratke tekstove na poznatu temu (kutlama, mektup)</p>	<p>-Optativ</p> <p>Pridjevi Komparacija pridjeva “-den/-dan daha” ve “en”</p> <p>Glagoli -Perfekta na -di -Prezenta na – yor</p> <p>Gerund (i)ken</p> <p>Zamjenica -ki</p>	<p>Malzemeler, ayçiçek yağı, zeytinyağı, yemek tarifi, fasulye, un, karıştırmak, patlıcan, hazır çorbası vs</p> <p>Svakodnevni život Sabah saat 8:30'da ders başlıyor. Öğleden sonra eve geliyorum. Sevgili günlük, ziyaret etmek, gezmek, arkadaşlarla sohbet etmek vs.</p>
--	--	---	--	--	---

DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

S obzirom da učenici sedmog razreda već petu godinu uče prvi strani jezik i poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika. Shodno tome, didaktičko-metodičke napomene date za prvi strani jezik odnose se i na nastavu drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne

treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se što bolje ostvarila predmetna povezanost potrebna je kontinuirana saradnja kolega u školi i zajedničko planiranje interdisciplinarnih projekata. Tokom nastave turskog jezika preporučuje se kontinuirano povezivati nastavno gradivo sa Bosnom i Hercegovinom, učeći o drugim razvijati pozitivna osjećanja prema vlastitom identitetu, državi, jeziku i kulturi.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Ocjenjuju se usmeni i pismeni odgovori.

Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Svako provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba sprovoditi prema unaprijed utvrđenim i jasnim kriterijumima, uz jasna obrazloženja, insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, motivisanosti i zalaganju učenika. Ovakvo provjeravanje predstavlja istinski oslonac i pomoć učeniku i nastavniku u zajedničkom konstruisanju procesa učenja i ostvarivanja postignuća.

Nastavnik treba da vodi evidenciju o praćenju učenika koja sadrži sve relevantne podatke (ocjene iz pismenih zadataka i testova, praćenje aktivnosti na satu, redovnost i kvalitet izrade domaćih zadataka itd.)

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna. Njihovo koncipiranje i sadržaj treba osmisliti tako da predstavljaju što obuhvatniji presjek gradiva koje se sa učenicima obrađivalo i uvježbavalo u proteklom periodu.

Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se i kraće provjere znanja putem izrade testova, kontrolnih zadataka ili diktata nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA KOJI MOŽE PREDAVATI NAVEDENI PREDMET U OSNOVNIM ŠKOLAMA.

Uz konsultacije sa saradnicima sa Odsjeka za orijentalnu filologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, radna grupa zauzima stav da nastavu turskog jezika u osnovnim školama mogu izvoditi:

- Magistar turskog jezika i književnosti
- Diplomirani turkolog
- Diplomirani profesor turskog jezika i književnosti
- Bakalaureat/Bachelor turskog jezika i književnosti

**Turski jezik - drugi strani jezik, treća godina učenja
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)**

PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA OBRADU NOVIH SADRŽAJA	41
PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA UTVRĐIVANJE, PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE ZNAJANJA	29
UKUPNO ČASOVA	70

Cilj nastave turskog jezika kao drugog stranog jezika u osmom razredu osnovne škole je omogućiti razvoj jezične kompetencije učenika, što predstavlja središnji, nezamjenjiv vid učenja jezika, a naročito je potrebno razviti komunikacijske sposobnosti. Učenike treba bolje upoznati sa elementima civilizacije i kulture zemlje čiji jezik uče, kao i sa njihovom vlastitom kulturom te, kad god je to moguće, i u okviru njihovih sposobnosti, vršiti poređenja između kulture zemlje čiji jezik uče i kulture njihove zemlje.

Na taj način bi bilo, između ostalog, moguće kod učenika razviti pozitivnu radoznalost, samostalnost i kreativnost. Također, učenjem turskog jezika u ovom uzrastu trebalo bi usaditi učenicima ljubav prema prirodi i svijest o potrebi ekološke zaštite. Izučavanje još jednog stranog jezika treba da pospješi kontinuitet i povezanost učenja kao cjeloživotnog procesa. U nastavi turskog jezika kao drugog stranog jezika, u osmom razredu osnovne škole, treba težiti potpunom dostizanju nivoa **A 1.3** i djelimično **A 2.1** Evropskog okvira za strane jezike.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik/učenica razumije, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njih od neposredne važnosti. • Mogu da razumiju glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama (uputstva, objave) i mogu da prate promjenu teme na TV vijestima. • Mogu da razumiju iskaz ukoliko je jasno artikulisan standardnim jezikom i brzinom sporijom od normalne. Često zahtijevaju da im se nešto ponovi.
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • U stanju su da razumiju kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najfrekventniji vokabular. • Mogu da razumiju glavne ideje i neke detalje u kraćem tekstu. • Mogu locirati i komparirati jednu ili više određenih informacija u nešto širem tekstu. Ponekad su u stanju da pogode iz konteksta značenje nepoznatih jezičkih jedinica . • Sporije čita i teže razumije duže odlomke teksta.

Govor	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik/učenica može dati kratak, jednostavan opis u okviru poznate teme. • Mogu razmjenjivati kratke informacije društvenog tipa (npr. pri kupovini ili obavljanju nekih usluga). • Mogu nakratko povesti razgovor, ali su rijetko u situaciji da ga nastave jer ne razumiju dovoljno. • Izgovaraju bez poteškoća neke poznate nizove, ali prave dosta primjetnih pauza. • Izgovor im je općenito dovoljno jasan. • Vladaju osnovnim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka.
Pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik/učenica je u stanju da pismeno opiše nekolicinu svakodnevnih situacija. • Znaju napisati jednostavne, linearne opise i sastave na poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi, planovi članova porodice). • Učenici pišu kratke tekstove, koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena. • Izrađuju projekte.
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Na ovom nivou učenja učenik/učenica prepoznaje, ponavlja, uči i upotrebljava stečena znanja o jeziku.

Turski jezik VIII razred – drugi strani jezik
2 časa sedmično

Nivo	Teme	Funkcije i sposobnosti	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<p>Osmi razred</p> <p>Osnovna škola</p> <p>Treća godina učenja turskog jezika</p> <p>Prvi stepen osnovnog znanja</p>	<p>Dječije igre i njihov značaj</p> <p>U kupovini</p> <p>Budućnost</p> <p>Znamenitost i Bosne i Hercegovine</p> <p>Svijet bajki</p> <p>Svakodnevni život</p>	<p>Učenik/učenica će znati:</p> <p>predstaviti pravila igre na turskom jeziku</p> <p>opisati prijatelje, predmete i okruženje u kojem se nalaze</p> <p>govoriti o trenutnoj aktivnosti</p> <p>-postavljati i odgovarati na pitanja koja se odnose na obrađene teme</p> <p>jednostavnim izrazima iskazati šta žele a šta ne</p> <p>zamoliti za jednostavne svakodnevne stvari</p> <p>razumjeti ako se od njih nešto zahtijeva i zahvaliti se</p> <p>opisivati radnju koja</p>	<p>RECEPCIJA</p> <p>a) SLUŠANJE I REAGOVANJE</p> <p>Učenik/učenica će slušati izgovoreni tekst i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr.: obilježavanjem određenih riječi i fraza, zaokruživanjem tačnog odgovora, popunjavanjem praznina novim usvojenim riječima i izrazima itd.</p> <p>2) verbalno, npr.: davanjem kratkih odgovora na pitanja koje je postavio nastavnik ili osoba sa zvučnog snimka, prepričavanjem kraćih tekstova, biranjem tačnog odgovora, postavljanjem pitanja nastavniku ili drugim učenicima</p> <p>b) ČITANJE I REAGOVANJE</p> <p>Učenik/učenica će čitati kratke tekstove, u sebi ili naglas, i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr.: traženjem određenih informacija, rješavanjem zadataka višestrukog izbora i tačnih i netačnih tvrdnji, dopunjavanjem i dovršavanjem rečenica</p>	<p>Učenik/učenica će učiti o tome, ponavljati i koristiti:</p> <p>Rečenica - red riječi u rečenici</p> <p>Fonetika - intonacija rečenice i vezivanje riječi uizgovorne cjeline</p> <p>Imenice - deklinacija - prva i druga genitivna veza</p> <p>Zamjenice - lične - pokazne - upitne - neodređene</p> <p>Prilozi za - mjesto - vrijeme - količina - način</p> <p>Pridjevi - komparacija pridjeva - pridjevi s priložima, postpozicijama,</p>	<p>Učenik/učenica će ponavljati i proširivati vokabular koji seodnosi na date teme, npr.:</p> <p>Dječije igre i njihov značaj Körebe,saklamb aç, seksek, köşekapmaca, yakan top, mendil kapmaca, ip atlama, uzun eşek,halat/ip çekmece, kovalamak,satra nç oynamak vs.</p> <p>U kupovini Alışveriş yapmak, satın almak, ödemek, para, fiyat, lira, ödeme kartı para ile, bozukpara ile, kredi kart ile, nakit ile, taksitile) vs.</p> <p>Budućnost Muhabir,seyirci, çömlek atölyesi, testi, sürahi, bardak, küp,psikolog, bilgisayar mühendis, astronot, diyetisyen, dalgıç, genetik mühendisi vs.</p>

		<p>će se desiti u budućnosti</p> <p>imenovati planete i znati njihove posebnosti</p> <p>koristiti prošlo vrijeme u govornoj i pisanoj formi</p> <p>upoznati se sa bajkama koje su instrument za razvoj mašte, stvaralaštva i istraživanja</p> <p>govoriti o zdravlju i ishrani</p> <p>Napomena: sve ove funkcije i vještine će biti svedene na učenikove jezičke kompetencije</p>	<p>2) verbalno, npr.: odgovaranjem na postavljena pitanja, prepričavanjem dijelova teksta, recitovanjem recitacija</p> <p>PRODUKCIJA</p> <p>a) GOVOR</p> <p>Učenik/učenica će u skladu sa dostignutim jezičkim kompetencijama: učestvovati u razgovoru s drugima, govoriti na zadanu temu, davati upute i informacije, tražiti obavijesti, uz nastavnikovu pomoć izvoditi dramatizirani tekst</p> <p>b) PISANJE</p> <p>Učenik/učenica će: pisati kraće diktate, popunjavati tabele i jednostavne križaljke, prepričavati tekstove, pisati kratke tekstove na poznatu temu, slati SMS ili e-mail</p>	<p>imenicom i imeničkom frazom u relativu – ekvativu</p> <p>Glagoli - gerund na (i)ken - Present na (i)yor - Futur - Perfekt na di - Perfekt na miš</p> <p>Veznici - bu yüzden - çünkü</p>	<p>Znamenitosti Bosne i Hercegovine Ülke, başkent, bölge, kalabalık şehir, Bosna piramitleri, yıldız, ay, güneş, inat evi, Prokoško ve Boračko gölü vs.</p> <p>Svijet bajki Maymun, zebra, zürafa, kaplan, ayı, yılan, kaplumbağa, arı, karınca, balık, koç, boğa, ikizler, yengeç, aslan, başak, terazi, akrep, yay, oğlak, kova, balık, yaşlı değirmenci, parasız kalmak, kuraklık, geçim sıkıntısı, yaklaşmak, sert, ücretsiz, kızmak, kız kalesi, uzak, efsane, yaygın, falcı, sokmak, cadı, kıskan, zehirlemek vs.</p> <p>Svakodnevni život Bisiklet kazası, çarpmak, yaralanmak, sıyrık, geçmişolsun, morali bozuk, kemik kırılmak park yeri, yaya</p>
--	--	--	---	--	---

					geçidi, okul geçidi, trahana çorbası, ailenin önemi, türk ve boşnak mutfağı, yiyecek, iftar topu, buyur etmek, ailenin önemi, aile ortamı, muhabbet, gelenek vs.
--	--	--	--	--	--

DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

S obzirom da učenici osmog razreda već šestu godinu uče prvi strani jezik i poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika. Shodno tome, didaktičko-metodičke napomene date za prvi strani jezik odnose se i na nastavu drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VIII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova, odnosno interdisciplinarnih projekata. Tokom nastave turskog jezika preporučuje se kontinuirano povezivati nastavno gradivo sa Bosnom i Hercegovinom, učeći o drugim razvijati pozitivna osjećanja prema vlastitom identitetu, državi, jeziku i kulturi.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Ocjenjuju se usmeni i pismeni odgovori.

Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Svako provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba sprovoditi prema unaprijed utvrđenim i jasnim kriterijumima, uz jasna obrazloženja, insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, motivisanosti i zalaganju učenika. Ovakvo provjeravanje predstavlja istinski oslonac i pomoć učeniku i nastavniku u zajedničkom konstruisanju procesa učenja i ostvarivanja postignuća.

Nastavnik treba da vodi evidenciju o praćenju učenika koja sadrži sve relevantne podatke (ocjene iz pismenih zadataka i testova, praćenje aktivnosti na satu, redovnost i kvalitet izrade domaćih zadataka itd.)

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna. Njihovo koncipiranje i sadržaj treba osmisлити tako da predstavljaju što obuhvatniji presjek gradiva koje se sa učenicima obrađivalo i uvježbavalo u proteklom periodu.

Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se i kraće provjere znanja putem izrade testova, kontrolnih zadataka ili diktata nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA KOJI MOŽE PREDAVATI NAVEDENI PREDMET U OSNOVNIM ŠKOLAMA.

Uz konsultacije sa saradnicima sa Odsjeka za orijentalnu filologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, radna grupa zauzima stav da nastavu turskog jezika u osnovnim školama mogu izvoditi:

- Magistar turskog jezika i književnosti
- Diplomirani turkolog
- Diplomirani profesor turskog jezika i književnosti
- Bakalaureat/Bachelor turskog jezika i književnosti

Turski jezik - drugi strani jezik, četvrta godina učenja
(2 časa sedmično, 68 časova godišnje)

PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA OBRADU NOVIH SADRŽAJA	37
PREDVIĐEN BROJ ČASOVA ZA UTVRĐIVANJE, PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE ZNAJANJA	31
UKUPNO ČASOVA	68

U nastavi turskog jezika u devetom razredu osnovne škole treba težiti potpunom dostizanju nivoa A2.1 Evropskog okvira za strane jezike.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik/učenica razumije dovoljno kako bi zadovoljio/la osnovne, konkretne potrebe. Mogu s izvjesnim naporom razumjeti samo suštinu direktnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine. • Mogu uglavnom razaznati temu rasprave kojoj prisustvuju. • Mogu razumjeti niz običnih riječi i veoma ograničen broj idioma u logički povezanom govornom iskazu, u kojem se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima. • Mogu razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik. Mogu često zahtijevati da im se nešto ponovi.
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Mogu razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti). • Mogu povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu. • Često moraju ponovo pročitati tekst i koristiti rječnik.
Govor	<ul style="list-style-type: none"> • Mogu razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njih, važnim temama. Mogu tražiti pomoć. • Govore relativno tečno, ali su još uvijek veoma primjetni različiti tipovi zastajkivanja. • Izgovor je razumljiv, uprkos primjetnom stranom akcentu i greškama fonološke prirode. • Relativno dobro vladaju svakodnevnim vokabularom. • U proširenoj usmenoj produkciji još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka (npr. glagolska vremena).

Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik/učenica su u stanju da pismeno opišu najuobičajenije svakodnevnne situacije.• Znaju u veoma kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke).• Znaju napisati najčešće riječi i konstrukcije, ali i dalje prave mnogo grešaka kod pisanja i daju nespretne formulacije.
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">• Na ovom nivou učenja učenik/učenica prepoznaje, ponavlja, uči i upotrebljava stečena znanja o jeziku.

Turski jezik IX razred – drugi strani jezik
2 časa sedmično

Nivo	Teme	Funkcije i sposobnosti	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<p>Deveti razred</p> <p>Osnovna škola</p> <p>Četvrta godina učenja turskog jezika</p> <p>Razvijanje osnovnog znanja</p>	<p>Putovanja</p> <p>Prijateljstvo između ljudi i životinja</p> <p>Društvene igre koje pozitivno utječu na djecu i odrasle i značaj prijateljstva</p> <p>Škola i korisni hobiji</p> <p>Zdravlje i sport/Ključ uspjeha</p> <p>Mediji</p> <p>Nauka i nove tehnologije</p>	<p>Učenik/učenica će znati:</p> <p>koristiti rječnik i obogatiti svoj vokabular</p> <p>vladati vještinama: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje</p> <p>predstaviti sebe i članove porodice</p> <p>govoriti o svojim hobijima i hobijima članova porodice i prijatelja</p> <p>opisati prijatelje, predmete i okruženje u kojem se nalaze</p> <p>opisati osnovne karakterne osobine čovjeka</p> <p>ispoljiti i druge vještine poput glume, pjevanja, imitacije na turskom jeziku</p> <p>upoznati se sa raznim znamenitostima</p>	<p>RECEPCIJA</p> <p>a) SLUŠANJE I REAGOVANJE</p> <p>Učenik/učenica će slušati tekst koji je izgovorio nastavnik ili izvorni govornik i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr.: izvršavanjem uputa i naređenja, popunjavanjem tabela ili vježbi sa prazninama, podvlačenjem ili zaokruživanjem tačnog odgovora, bilježenjem ključnih riječi ili traženih informacija</p> <p>2) verbalno, npr.: davanjem odgovora na pitanja, postavljanjem pitanja u vezi satekstom, potvrđivanjem ili negiranjem tvrdnji</p> <p>b) ČITANJE I REAGOVANJE</p> <p>Učenik/učenica će znati čitati kratke tekstove u sebi ili naglas, i reagovati:</p> <p>1) neverbalno, npr: rješavanjem zadataka višestrukog izbora i tačnih i netačnih tvrdnji,</p>	<p>Učenik/učenica će ponavljati i utvrđivati stečena znanja, učiti i primjenjivati novogradivo:</p> <p>Fonetika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intonacija rečenice, - vezivanje riječi, - specifični fonemi - vokali, nazali. <p>Imenice</p> <p>-Značenje i funkcija padeža (genitiv, dativ, ablativ, lokativ, akuzativ, instrumental)</p> <p>Zamjenice</p> <ul style="list-style-type: none"> -lične zamjenice (upotreba ličnih zamjenica); - pokazne zamjenice (bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar) - neodređene zamjenice (bir, kimse, bazı, hep, bütün, her vs.) - prisvojno-povratna zamjenica (kendi) <p>Pridjevi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Značenje turskih pridjeva -Tvorbene osobine pridjeva 	<p>Učenik/učenica će ponavljati i proširivati vokabular koji se odnosi na date teme:</p> <p>Putovanja Vezirler şehri, yetişmek, Travnik saat kulesi, ülke, gezmek, yolculuk etmek, uçak, otobüs, tren, ada vs.</p> <p>Prijateljstvo između ljudi i životinja Muhabbet kuşu, tavuk, evcil hayvanlar, inek, eşek, aslan, kurt, tilki, yardım etmek vs.</p> <p>Društvene igre koje pozitivno utječu na djecu i odrasle i značaj prijateljstva Dama, yapboz, zeka küpü, satranç vs.</p> <p>Škola i korisni hobiji Okul gazetesi, okul faaliyetlerini bildirme, okul hayatından haberler, müzik,</p>

		<p>Bosne i Turske</p> <p>govoriti o sportu, poznatim sportistima i zdravlju</p> <p>govoriti o prednostima i nedostacima pojedinih zanimanja</p> <p>koristiti prosta glagolska vremena ugovornoj i pisanoj komunikaciji</p> <p>opisivati radnju ili stanje koje je trajalo u prošlosti, koje se dešava u sadašnjosti ili će se desiti u budućnosti</p> <p>iznositi ličnazapažanja o pročitanoj</p> <p>postavljati razna pitanja i odgovarati na njih (npr. pitanja uvezi sa zdravljem, sportskim aktivnostima, medijima, novim tehnologijama ili govoriti o utjecaju nauke i tehnologije na svakodnevni život, te iznositi svoje stavove u</p>	<p>podvlačenjem traženih informacija, ispravljanjem pogrešaka, dopunjavanjem rečenica itd.</p> <p>2) verbalno, npr: odgovaranjem i postavljanjem pitanja, dovršavanjem rečenica, prepričavanjem teksta itd.</p> <p>PRODUKCIJA</p> <p>a) GOVOR</p> <p>Učenik/učenica će u skladu sa dostignutim jezičkim kompetencijama: voditi kratke razgovore, koristeći jednostavne konstrukcije, govoriti na zadanu temu, prepričavati događaj, predstavljati predmet ili osobu, davati i tražiti obavijesti, glumiti/recitovati, pjevati</p> <p>b) PISANJE</p> <p>Učenik/učenica će znati pisati: kratke poruke, SMS, mail, pozivnice, pisma, kratku priču, dijalog, kratki opis, diktate, popunjavati tabele i jednostavne križaljke</p>	<p>(büyükçe,zayıfça) -Komparacija pridjeva</p> <p>Brojevi -glavni i redni brojevi -izražavanje datuma</p> <p>Glagoli -prezent na(i)yor (potvrđni, odrični, upitni oblik)</p> <p>-prezent na r (potvrđni,odrični, upitni oblik)</p> <p>-futura na (y)acac (potvrđni,odrični, upitni oblik)</p> <p>-perfekt na di (potvrđni,odrični, upitni oblik)</p> <p>-perfekt na miş (potvrđni,odrični, upitni oblik)</p> <p>-forma mogućnosti (-)(y)abilir/- (y)ebilir)</p> <p>-glagolske imenice na-mak/-mek</p> <p>-gerund na - (y)ip</p> <p>-gerundi načina (gerund na - (y)a/- (y)e; gerund na - (y)arak/- (y)erek) -gerund iken</p>	<p>davul, keman, piyano, ney, kullanmak, çalmak, müziğin etkileri, el sanatı, cam sanatı, bakırcılık, para koleksiyonu, biriktirmek vs.</p> <p>Zdravlje i sport/Ključ uspjeha Basketbolcu, futbolcu, kaptan, profesyonel, maç, antrenör, oynamak, klüptakımı, transfer olmak, sözleşme, imzalamak, kondisyon tutmak, Spor ile uğraşmak, bireysel spor, yüzmek, kayak yapmak, bisiklet kullanmak, spor ruhu vs.</p> <p>Mediji Gazete, dergi, günlük gazetesi, radyo, televizyon: canlı programlar, haberler, filmler, raportajlar... programlar, reklamlar oyuncuları, spikerler vs.</p> <p>Nauka i nove</p>
--	--	---	--	--	--

		<p>vezi sa datim temama, pri čemu će iznositi razloge za i protiv)</p> <p>davati, tražiti i slijediti usmena i pismena uputstva u vezi sa funkcijom i načinom upotrebe telefona, mobitela, kompjutera</p> <p>pisati kratke članke i intervjuve za školske novine, molbe, telefonske poruke</p> <p>Napomena: sve ove funkcije i vještine će biti svedene na učenikove jezičke kompetencije</p>		<p>-kvazigerund (madan/meden önce i dıktan/dikten sonra) -faktiv-kavativ (značenje i morfološki aspekt)</p> <p>Prilozi -imenski i glagolski prilozi kışın, yazın, gittikçe, oldukça - atributni prilozi a) načinski (gizlice, kalben) b) prilozi za količinu (bu kadar, şu kadar, ilk defa) -adverbijalni prilozi a)prilozi za mjesto (dışarı, yukarı) b)prilozi za vrijeme (şimdi, bazen, sonra, erkenden)</p> <p>Rečenica -nezavisnosložene rečenice sa veznicima hem...hem (de) i ne...ne (de) -nizanje rečeničnih elemenata -upravni govor</p>	<p>tehnologije Cep telefonu, bilgisayar (onların iyi ve kötü tarafları), açmak/kapatmak, düğmeye basmak, mesaj göndermek/mesaj almak, bilgisayarı kullanmak vs.</p>
--	--	--	--	---	--

DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

S obzirom da učenici devetog razreda već sedmu godinu uče prvi strani jezik i poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika. Shodno tome, didaktičko-metodičke napomene date za prvi strani jezik odnose se i na nastavu drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (IX razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne

treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se što bolje ostvarila predmetna povezanost potrebna je kontinuirana saradnja kolega u školi i zajedničko planiranje interdisciplinarnih projekata. Tokom nastave turskog jezika preporučuje se kontinuirano povezivati nastavno gradivo sa Bosnom i Hercegovinom, učeći o drugim razvijati pozitivna osjećanja prema vlastitom identitetu, državi, jeziku i kulturi.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Ocjenjuju se usmeni i pismeni odgovori.

Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Svako provjeravanje i ocjenjivanje znanja treba sprovoditi prema unaprijed utvrđenim i jasnim kriterijumima, uz jasna obrazloženja, insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, motivisanosti i zalaganju učenika. Ovakvo provjeravanje predstavlja istinski oslonac i pomoć učeniku i nastavniku u zajedničkom konstruisanju procesa učenja i ostvarivanja postignuća.

Nastavnik treba da vodi evidenciju o praćenju učenika koja sadrži sve relevantne podatke (ocjene iz pismenih zadataka i testova, praćenje aktivnosti na satu, redovnost i kvalitet izrade domaćih zadataka itd.)

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna. Njihovo koncipiranje i sadržaj treba osmisliti tako da predstavljaju što obuhvatniji presjek gradiva koje se sa učenicima obrađivalo i uvježbavalo u proteklom periodu.

Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se i kraće provjere znanja putem izrade testova, kontrolnih zadataka ili diktata nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA KOJI MOŽE PREDAVATI NAVEDENI PREDMET U OSNOVNIM ŠKOLAMA.

Uz konsultacije sa saradnicima sa Odsjeka za orijentalnu filologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, radna grupa zauzima stav da nastavu turskog jezika u osnovnim školama mogu izvoditi:

- Magistar turskog jezika i književnosti
- Diplomirani turkolog
- Diplomirani profesor turskog jezika i književnosti
- Bakalaureat/Bachelor turskog jezika i književnosti